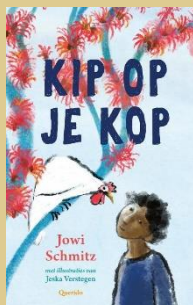

Inspiratiefiche

door Ilse Moens

Kip op je kop

Auteur: Jowi Schmitz

Illustrator: Jeska Verstegen

Uitgever: Querido

Over de makers

Jowi Schmitz schrijft zowel voor kinderen als voor volwassenen en in verschillende genres. Zo schreef ze de jeugdthriller “Schat onder de stad” en een non-fictieboek over bootbewoners, “Nooit nooit nooit meer aan de wal”. Ze woont namelijk zelf op een boot. Voor haar jeugddebuut “Ik heet Olivia en daar kan ik ook niets aan doen”, kreeg ze de Vlag en Wimpel en de Duitse Luchs Preise.

Jeska Verstegen is auteur en illustrator. Nadat ze afstudeerde maakte ze vooral illustraties voor tijdschriften, maar na een eerste kinderboekenopdracht ontdekte ze dat dát was wat ze wilde blijven doen. Ze maakt zowel prentenboeken als leesboeken en probeert graag nieuwe dingen uit. Ze woont in een huis aan het water en laat zich bijvoorbeeld inspireren door de natuur en door haar huisdieren: een knorrig konijn en een hele grote zwarte hond.

Bronnen:

www.omero.nl/auteurs/s/c/jowi-schmitz/

www.kluitman.nl/illustratoren/jeska-verstegen/

Korte inhoud

Romeo's vader is ziek en wordt niet meer beter. Zelf weet Romeo met zijn gevoelens geen blijf en dan krijgt hij ook nog het gevoel dat hij minder bij het gezin hoort doordat mama en papa een soort geheimtaal praten. Op een dag zit er een kip op zijn balkon. Romeo noemt haar Tok en hij voelt meteen een speciale band met haar. Ze biedt hem troost, een houvast. Dan blijkt de kip van de nieuwe overburen te zijn. Ook met Tobi, het buurmeisje, blijkt het meteen te klikken. Zij weet hoe het voelt om een ouder te verliezen, aangezien haar moeder stierf toen ze twee jaar oud was. Met de hulp van de burens zet Romeo alles op alles om de laatste wens van zijn vader te vervullen.

Cover

Voor het lezen

- Wekken de cover en de titel je nieuwsgierigheid op? Wat trekt je aandacht?
- Vind je het een klinkende titel? (alliteratie, rijm en spel met klinkers)
- Wat vind je van de manier waarop de woorden op de cover geplaatst zijn?
- Wat verwacht je van het verhaal?

Na het lezen

- Waar verwijzen de titel en de cover naar? (Naar Romeo's band met Tok)
- Vind je dat de titel en de cover bij het verhaal passen? Vind je dat ze de sfeer van het verhaal weergeven? (Vb. Ja, want Tok is erg belangrijk voor Romeo / Nee, want je zou niet denken dat dit verhaal over een zieke papa gaat /...)
- Wat vind je ervan dat je een beetje op het verkeerde been gezet wordt?
- Ontwerp eventueel een alternatieve cover en/of verzin een nieuwe titel.

Personages

- Wie zijn de hoofdpersonages? (Romeo, zijn mama en papa en Tobi)
- Hoe reageert **mama** op de ziekte van papa? (Ze is vaak boos, maar eigenlijk vooral bezorgd (p.81), ze is erg afgeleid de laatste tijd (p.49))
- Vergelijk hoe mama praat over de stinkvrucht op pagina 11 en op pagina 187. Wat is er veranderd? (Mama heeft aanvaard dat ze de situatie niet in de hand heeft. Merk ook op hoe ze zegt dat zij het niet meer nodig heeft (en dus niet dat papa het niet nodig heeft)).
- Hoe gaat **papa** om met zijn ziekte? (Met aanvaarding en humor (zie p.74))
 "Wat je dan het beste kunt doen, is je tijd zo goed mogelijk gebruiken. En laat dat nu precies zijn wat ik aan het doen ben. (...) Ik ben toch hier, bij jou?" (p.50)
- Probeert papa de situatie ook gemakkelijker te maken voor zijn vrouw en zoon? (Ja, hij eet bijvoorbeeld de stinkbrij en gaat mee in Romeo's plannen.)
- Hoe zou je **Romeo** omschrijven? (gevoelig, opmerkzaam, ondernemend, doorzetter, ...)
 "Ze gaat doen alsof ze niet bestaat. Ik herken dat." (p.7)
- Wat bedoelt Romeo hiermee? (Hij heeft het gevoel dat hij er minder bij hoort sinds zijn vader ziek is; hij plaatst zichzelf meer op de achtergrond.)
- Vergelijk dit gevoel met volgend citaat op pagina 183: "Mama doet een stapje opzij, ze maakt ruimte voor me." (Hij krijgt het gevoel dat hij weer meer bij het gezin hoort.)
- Romeo en **Tobi** worden snel bevriend. Hoe zou je Tobi omschrijven?
 - Ze is opmerkzaam: ze voelt aan wat Romeo nodig heeft en probeert hem te helpen.
 - Tobi is een brok energie die gewoon zegt wat ze denkt en Romeo verbaast zich erover dat ze dat zo makkelijk kan. (p.15)

- Ze laat zich niet zo snel uit haar lood slaan. Zie bijvoorbeeld haar spreekbeurt in de klas op pagina's 14 tot en met 17 en de manier waarop ze Romeo te hulp komt in de supermarkt op pagina 34.

- Zou je **Tok** ook een (belangrijk) personage noemen?
- Wat vind je van volgende uitspraak van de opa van Tobí? "Nieuwsgierige beestjes (...) Soms kiest een kip een mens voor zichzelf."? (p.77)
- Denk je dat dat waar is? Heeft Tok Romeo gekozen?

Stijl

In dit boek krijg je als lezer veel informatie tussen de regels door. Lees bijvoorbeeld de eerste twee hoofdstukken.

- Wordt het meteen duidelijk wat er aan de hand is? (Nee, maar het wordt wel duidelijk dát er iets is.)
- Vind je hiervoor enkele aanwijzingen? (De boze mama bestaat pas sinds kort/ ze maakt een wondervrucht klaar / Romeo mag veel meer dan vroeger, maar wil eigenlijk veel minder/...)
- Kan je nog enkele voorbeelden geven van zulke passages?
 - Pestkoppen Rocky, Tijs en Mo die Romeo uitnodigen voor een potje voetbal nadat ze over zijn vader gehoord hebben. (p.138)
 - Papa die begint te hoesten vlak voor hun vertrek naar Amerika en hoe Romeo al aanvoelt dat hun plan wel eens in het water zou kunnen vallen. (p.153)

Ook Romeo zelf leest veel tussen de lijnen door:

- In het boek hebben de ouders van Romeo ook hun eigen "ziektegeheimtaal." (p.30) Is hun taal echt zo geheim? (Nee, Romeo begrijpt best wat ze tegen elkaar zeggen.)
- Waarom zouden ze die geheimtaal gebruiken, denk je? (Om Romeo te sparen, omdat papa snel buiten adem is, ...)
- Wat merkt Romeo op in het volgende fragment? (Dat zijn mama mogelijk niet eerlijk tegen hem is.)
 - "Ik voel me wantrouwig. Deze toon had ze vroeger ook weleens als ze mijn kleiwerkjes bewonderde, die ik dan een jaar later in een doos op zolder terugvond en die dan spuuglelijk bleken te zijn." (p.143)

Vertelperspectief en structuur

- Wie vertelt het verhaal? (Romeo, in de ik-vorm)
- Wil dat zeggen dat we enkel te weten komen hoe Romeo zich voelt? (Nee, Romeo is erg opmerkzaam, waardoor we ook te weten komen hoe zijn mama en papa reageren op de situatie.)
- Stel je voor dat het verhaal verteld werd door een alwetende verteller, die van iedereen precies kon vertellen hoe ze zich voelden. Zou het verhaal dan anders aanvoelen, denk je?

Einde

“Mensen willen alleen maar verhalen die niet goed aflopen. Ik wil dat ook.” (p.125)

- Wat vind jij van deze stelling? Heb je dit boek graag gelezen? Of lees je toch liever verhalen die goed aflopen?
- Lees het laatste hoofdstuk. Wat gebeurt hierin? (Het boek eindigt met nieuw leven, de kuikentjes van Tok, die allemaal de naam Arthur krijgen.)
- Wat als “Herdenking” het laatste hoofdstuk was geweest? Zou je het boek dan met een ander gevoel sluiten?

Sfeerschepping

“Dat is droevig en mooi tegelijk.” (p.187)

- In het boek wordt een zwaar onderwerp besproken. Voelt het ook erg zwaar, vind je?
- Zijn er ook momenten in het boek die je bijvoorbeeld grappig of hartverwarmend vindt? (bv. de grapjes die papa maakt, het komkommergevecht, het enthousiasme van Tobi, de perikelen met Tok, de hulp en troost die de nieuwe burens bieden, ...)
- Bekijk de illustraties in het boek. Wat zie je vooral? (Potloodtekeningen van kippen)
- Waarom zou dat zijn? Waarom geen tekeningen van Romeo's ouders, bijvoorbeeld? (De kip zorgt voor steun en luchtigheid in het leven van Romeo. Ook de schattige illustraties zorgen voor een luchtig element, zodat het geheel niet te zwaar wordt.)

2

VERWERKING

Vriendschap in tijden van verdriet

“Ik vertelde het ook aan niemand, omdat ik het dus nog niet zeker wist. Daarna vertelde ik het trouwens ook aan niemand.” (p.12)

- Kan je begrijpen waarom Romeo het slechte nieuws met niemand wil delen? Waarom zou hij het voor zich willen houden? (Hij is nog niet klaar om toe te geven dat het niet meer goedkomt.)
- Aan wie vertelt hij het voor het eerst? (Aan Sam en Tobi's opa)
- Hoe komt dat hij het aan hen vertelt? Wat hebben ze gedaan om zijn vertrouwen te winnen?

“Warm, hij knijpt een beetje, die hand van hem. Ik moet er harder van huilen, maar gelukkig zegt Sam niks. Hij wacht rustig tot ik klaar ben. Dat duurt best lang.” (p.52)

“Tobi stoot me aan, maar zegt niks. Ik kan voelen dat ze afwacht. Ik ben heel blij dat ze even niets zegt. En op dat moment, op die plek, met billen die al koud zijn van de stoepstenen, besluit ik haar te vertrouwen.” (p.48)

- Begrijp je dat Romeo dankbaar is dat ze op dat moment niets zeggen? En dat deze momenten hem doen beslissen dat hij hen kan vertrouwen? (Ze veroordelen hem niet, ze nemen hem serieus, hij mag bij hen verdrietig zijn.)
- Na een gesprek met Tobi voelt hij ook het volgende: “Ik heb hardop gezegd waar ik bang voor ben. Het heeft niets opgelost, maar het helpt toch. Een beetje.” (p.116)
- Waarom zou het hem helpen, denk je, om zijn angsten luidop uit te spreken? (Hij hoeft het niet allemaal alleen te dragen, zijn vrienden zijn er voor hem.)
- Wat maakt van de overburen zulke goede vrienden?
- Denk je dat vriendschap een afschuwelijke, uitzichtloze situatie beter en draaglijker kan maken?

Creatieve verwerking

Verzamelwoorden (p.93-94)

Tobi verzamelt woorden die ze mooi vindt. Welke woorden zouden de juryleden aan Tobi's collectie willen toevoegen? Maak eventueel een boekje met jullie verzamelwoorden én die van Tobi, of giet ze in een woordzoeker op <https://woordzoekerfabriek.nl/>.

Maak een kijkdoos

MATERIAAL

- Schoenendozen
- Verschillende soorten papier en karton
- Stiften/kleurpotloden/eventueel verf & borstels
- Stof & lijm/kranten/tijdschriften/foto's
- Kosteloze materialen zoals flesdoppen, kurken, takjes, bladeren, stenen, bloemen, ...
- Dit kan eventueel ook met bouwblokken zoals Lego

Tobi's broer Sam is decorbouwer en maakt op het dak van hun huis de Mojavewoestijn na om zo de laatste wens van Romeo's vader waar te maken.

Ga zelf aan de slag en maak een decor in een schoendoos. Volgende vragen kunnen inspiratie bieden:

- Wat is voor jou een droomplek?
- Welke plek/wat betekent voor jou vrijheid?
- Is er een scène uit het boek die je is bijgebleven en die je in je kijkdoos wil nabouwen?
- Welk gevoel kreeg je bij dit boek? Hoe zou je dit weergeven in je kijkdoos?
- Hoe zou de Mojavewoestijn op dat dak eruit gezien hebben?

- Briefjes voor Pelle / Marlies Slegers (Luitingh-Sijthoff, 2020) www.boekenzoeker.be/briefjes-voor-pelle
- De zomer die alles was / Mariska Overman en Esther Leeuwrik (ill.) (Kluitman, 2024) www.boekenzoeker.be/de-zomer-die-alles-was

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Ilse Moens, 2025
Vormgeving: Simon Bequoye